

EGE BÖLGESİ SANAYİ ODASI

AYLIK EKONOMİ BÜLTENİ

NİSAN 2016

Sayı 36

EBSO EKONOMİ BÜLTENİ

DÜNYA EKONOMİSİNDEKİ GELİŞMELER

Uluslararası Para Fonu (IMF), yayımladığı güncel Küresel Ekonomik Görünüm raporunda, 2016 ve 2017 yıllarına ilişkin küresel büyüme beklentisini sırasıyla 0,2 ve 0,1 puan azaltarak %3,2'ye ve %3,5'e indirmiştir.

Raporda, aşağı yönlü revizyona ilişkin, küresel ekonominin yavaşlayan oranda ve kırılma risklerinin olduğu bir ortamda ancak sınırlı düzeyde büyüme gerçekleşebileceğine dikkat çekilmiştir. Ayrıca, küresel piyasalarda yaşanan bozulmaların ekonomik ve finansal durgunluğa yol açabileceği uyarısında bulunarak, bunu önlemek için ek tedbirlere gereksinim duyulduğu belirtilmiştir.

Petrol fiyatlarındaki düşüş seyri sebebiyle, yeni stratejilerin geliştirilme çabasına devam edilmektedir. Bu kapsamda, Katar'ın başkenti Doha'da petrol üretiminin dondurulması için OPEC ve OPEC dışı üreticiler arasında görüşmeler yürütülmüş, ancak görüşmeler başarısızlıkla sonuçlanmıştır. Görüşmelerin başarısızlıkla sonuçlanmasının, petrol fiyatları üzerinde yeni bir düşüş dalgası yaratabileceği öngörülmektedir.

Küresel imalat PMI değeri, Mart ayında çok hafif bir artışla 50,5 düzeyinde gerçekleşmiştir.

ABD

Kredi derecelendirme kuruluşu Fitch Ratings, ABD'nin yerel ve yabancı para cinsinden uzun vadeli kredi notunu "AAA" ve "durağan" görünümünü teyit etmiştir. Fitch, ayrıca 2016'da bütçe açığının gayri safi yurtiçi hasılaya oranının %2,9'a genişleyeceği tahmininde bulunmuştur.

Amerikan Merkez Bankası (FED) Başkanı Janet Yellen tarafından bölgesel ve küresel piyasalarda çok fazla belirsizliğin olduğu bir ortamda faaliyet gösterilmeye çabaladığı belirtilmiş ve risk yönetimi politikalarına daha çok önem verileceği, dolayısıyla faiz artırımında temkinli bir politika izleneceği ifade edilmiştir.

ABD imalat sanayi üretimi, Mart ayında beklenmedik şekilde azalarak, Şubat 2015'ten bu yana en sert düşüşünü kaydetmiştir. Söz konusu düşüş, imalat sektörünün küresel zorluklara karşı hala temkinli davrandıklarını göstermektedir.

ABD imalat PMI değeri, bir önceki aya göre önemli bir değişim göstermeyerek, 51,5 düzeyinde gerçekleşmiştir.

EURO BÖLGESİ – AB

Euro Bölgesi'nin ekonomik görünümüne ilişkin güncel olarak yayımlanan bir raporda küresel ekonominin durgun olduğu bir ortamda bölgenin direnç göstermeye devam etmesinin beklendiği belirtilerek, toparlanmanın ılımlı bir hızda süreceği ve ekonominin yılın ilk üç çeyreğinde %0,4 büyüyeceği öngörülmüştür.

Euro Bölgesi'nde sanayi üretimi Şubat'ta %0,8 ile tahminlerin üzerinde daralmıştır.

Ancak imalat PMI değerinin Mart ayında bir önceki aya göre yükseliş kaydederek 51,6 değerini alması, sanayideki toparlanma eğilimine işaret etmektedir.

ALMANYA

Almanya'da tüketici fiyatları endeksi (TÜFE) Mart ayında yıllık olarak %0,1 oranında yükselmiştir.

İhracat ise Şubat ayında bir önceki aya göre %1,3 artmıştır. Bu veriler itibarıyla, Şubat'ta 99,4 milyar Euro'luk ihracat, 79,7 milyar Euro'luk da ithalat gerçekleştirilmiştir.

Almanya imalat PMI değeri, bir önceki aya göre önemli bir değişiklik göstermeyerek 50,7 düzeyinde gerçekleşmiştir.

JAPONYA

Japonya'nın ticaretine ilişkin en önemli göstergelerden biri olan cari fazla Şubat ayında 22,4 milyar Dolar düzeyinde gerçekleşmiştir. Ucuz enerji ithalatı, Japonya şirketlerinin yurtdışı yatırımlarından yüksek gelir elde etmeleri ve yabancı turist sayısındaki artış, cari fazlanın artışında etkili olmuştur.

Fitch tarafından Japonya ekonomisine ilişkin yapılan açıklamada yüksek ve artan kamu borcunun, kredi notunu baskılayan ana faktör olduğu kaydedilerek, bu yılın sonunda kamu borcunun milli gelire oranının %245'e ulaşmasının beklendiği ifade edilmiştir.

Ülkede büyük imalatçı şirketlerin güvenini ölçen bir endeks çalışmasında, güçlenen Yen'in şirketlerin karlarını azaltacağı ve bunun da büyümeyi olumsuz etkileyeceği beklentisi ile, endeksin 2013 yılının ortasından bu yana en düşük seviyesine gerilediği açıklanmıştır.

Japonya imalat PMI değeri, Mart ayında eşik değerinin altına düşerek 49,1 düzeyinde gerçekleşmiştir.

GELİŞMEKTE OLAN ÜLKELER

ÇİN

Çin'de ihracat Mart ayında ciddi bir ivmelenme göstererek 18 ayın en hızlı artışını gerçekleştirirken, ithalattaki düşüş emtia fiyatlarındaki toparlanma ile birlikte yavaşlamıştır. Bu durum, dünyanın ikinci en büyük ekonomisindeki istikrarın yeniden sağlanması işaretlerine katkıda bulunmuştur.

Ülkenin sanayi kesimindeki karlar, düşüş döneminin sonlanmaya başladığını, stokların arttığını ve firmaların daha fazla borca girdiğini göstermiştir. Veri sonrası yapılan açıklamada, sanayi sektörünün hala çok fazla zorlukla karşı karşıya olduğu belirtilmiş ve özellikle madencilik ve hammadde şirketlerinin karlarındaki keskin düşüslere dikkat çekilmiştir.

Çin imalat PMI değeri, bir önceki aya göre artış göstererek 49,7 düzeyinde gerçekleşmiştir.

GÜNEY KORE

Güney Kore'de yapılan milletvekili seçimlerinde ana muhalefet partisi, bir sandalye farkla parlamentodaki çoğunluğu elde etmiştir. Özellikle Kuzey Kore ile ilişkilerin ısındığı bu dönemde, parlamentodaki değişiklik, ülkenin politikalarında ciddi değişimlere sebep olabilecektir.

Güney Kore'nin İran'dan ithal ettiği petrolün son bir yılda %100'ün üzerinde artış gösterdiği açıklanmıştır. Bu bağlamda, İran'da nükleer yaptırımların kalkmasından sonra petrol ihracını arttırmak için birçok ülkeyle anlaşma imzalamasının olumlu sonuçlarının kendini gösterdiği anlaşılmaktadır.

Güney Kore imalat PMI değeri, Mart ayında hafif bir yükselişle 49,5 düzeyinde gerçekleşmiştir.

HİNDİSTAN

Hindistan Merkez Bankası (RBI) faiz oranını altı aydan bu yana ilk kez düşürerek, %6,75'ten %6,50'ye çekmiştir. Banka tarafından yapılan açıklama, önümüzdeki aylarda makroekonomik ve finansal gelişmelerin izlenmeye devam edileceği ve genişlemeci para politikasının sürdürüleceği açıklanmıştır.

IMF'nin son küresel ekonomik görünüm raporunda, pek çok ülkenin 2016 büyümesinde aşağı yönlü revizyon yapmasına karşın, Hindistan'ın büyümesine ilişkin bir revizyonda bulunmaması ve %7,5 oranında büyüme kaydedeceğinin belirtmesi, ülkenin 2016'nın parlayan yıldızı olacağı tezini güçlendirmektedir.

Hindistan imalat PMI değeri, Mart ayında artış kaydederek 52,4 düzeyinde gerçekleşmiştir.

BREZİLYA

Tarihinin en büyük ekonomik krizlerinden birini yaşayan Brezilya'da, hükümet Rio de Janeiro'da düzenlenecek 2016 olimpiyatlarında yeterince hazırlanılmadığı ve olimpiyatlardan beklenen etkinin elde edilememesi halinde krizin daha da derinleşeceği yönünde ciddi eleştirilerin hedefi olmaktadır.

Bütçe yolsuzluğuyla suçlanan Devlet Başkanı Dilma Rousseff'in soruşturulması için 513 milletvekilinin üçte ikisinden fazlası, Rousseff ve hükümet aleyhine oy kullanmış ve Rousseff'in yargılanmasına karar verilmiştir. Bu bağlamda, ülkenin politik istikrarsızlığına bir yenisinin daha eklendiği anlaşılmaktadır.

Brezilya imalat PMI değeri, Mart ayında hafif bir artışla 46,0 düzeyinde gerçekleşmiş, ancak yine eşik değerin altında kalmıştır.

RUSYA

Dünya Bankası, küresel petrol fiyatlarındaki düşüşe bağlı olarak Rusya ekonomisine ilişkin büyüme tahminlerini revize etmiştir. Güncel tahminlere göre Rusya ekonomisi bu yıl %1,9 küçülecek, gelecek yıl ise %1,1 oranında büyüyecektir.

Bununla birlikte, Rusya Merkez Bankası da 2016'nın ilk çeyreğinde Rusya ekonomisine ilişkin büyüme tahminini düşürmüştür.

Banka, 2016'nın ilk çeyreğinde ekonominin yıllık olarak %1,7 ila %2,0 arasında büyüebileceğini açıklamıştır.

Ayrıca, Rusya bütçesinde 2018 yılına dek önemli ölçüde sorun olacağı beklentisi olmasına rağmen, hükümet harcamalarındaki en büyük iki kalem olan sosyal harcamaların ve savunma harcamalarının azaltılmayacağı açıklanmıştır.

Rusya imalat PMI değeri, Mart ayında yine gerileme kaydetmiş ve 48,3 düzeyinde gerçekleşmiştir.

TÜRKİYE

IMF, Dünya Ekonomik Görünüm Raporu'nda, Türkiye'ye ilişkin değerlendirmelere de yer vermiş ve büyüme beklentilerini revize etmiştir. Bu bağlamda, 2016 büyüme beklentisi yüzde beklentilerin ve diğer ülkelerdeki aşağı yönlü revizyonun aksine 3,2'den %3,8'e çıkarılmıştır. Ancak, 2017 tahmini %3,6'dan %3,4'e düşürülmüştür.

2016 yılının Ocak-Şubat döneminde bir önceki yılın aynı dönemine göre AB'nin Türkiye'ye ihracatının %2 gerilediği, ithalatın ise %9 arttığı belirtilmiştir.

Türkiye imalat PMI değeri, Mart ayında gerileme kaydetmiş ve eşik değerin altına düşerek 49,2 değerini almıştır.

TÜRKİYE'DEKİ GÜNCEL EKONOMİK GELİŞMELER

BÜYÜME

	Dönem	Sabit fiyatlarla			Hanehalklarının Nihai Tüketim Harcamaları (%)	Devletin Nihai Tüketim Harcamaları (%)	Gayri Safi Sabit Sermaye Oluşumu (%)	Mal ve Hizmet İhracatı (%)	(Eksi) Mal ve Hizmet İthalatı (%)
		GSYH (Milyon TL)	Gelişme hızı (%)	İmalat Sanayi Gelişme hızı (%)					
2014	I	29.500	5,2	6,5	2,5	9,2	-0,3	11,9	0,6
	II	30.925	2,4	2,9	0,2	3,2	-3,5	7,3	-4,4
	III	33.596	1,8	2,5	0,1	6,6	-0,4	8,7	-1,7
	IV	32.236	3,0	2,7	3,0	1,6	-1,0	2,7	4,6
	Yıllık	126.258	3,0	3,7	1,4	4,7	-1,3	7,4	-0,3
2015	I	30.224	2,5	1,2	4,3	3,2	0,6	-1,2	3,7
	II	32.077	3,7	4,8	5,4	7,8	10,0	-2,6	1,5
	III	34.911	3,9	1,3	4,6	10,7	0,0	0,4	-1,2
	IV	34.077	5,7	7,8	3,8	5,4	3,5	0,0	-2,6
	Yıllık	131.289	4,0	3,8	4,5	6,7	3,6	-0,8	0,3

2015 yılı son çeyreğinde ekonomide 2011 yılı son çeyrekte bu yana %5,7 ile en hızlı büyüme gerçekleşmiştir. İç tüketimdeki artışa ve net ihracattaki pozitif seyre dayalı bir büyüme yaşanmıştır. 2015 yıl genelinde yaşanan seçimler ve sonrasında artan terör olayları, Suriye'deki yükselen tansiyonun etkileri ile ihracat pazarlarındaki zayıf seyre rağmen, gerçekleşen %4'lük büyüme başarılı bir gösterge olup, piyasa beklentilerine de yaklaşmıştır.

Sabit fiyatlarla GSYH, 2015 yılı son çeyreğinde, bir önceki yılın aynı çeyreğine göre, takvim etkisinden arındırılmış değerinde %4,1'lik, mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış değeri %0,7'lik artış gerçekleşmiştir.

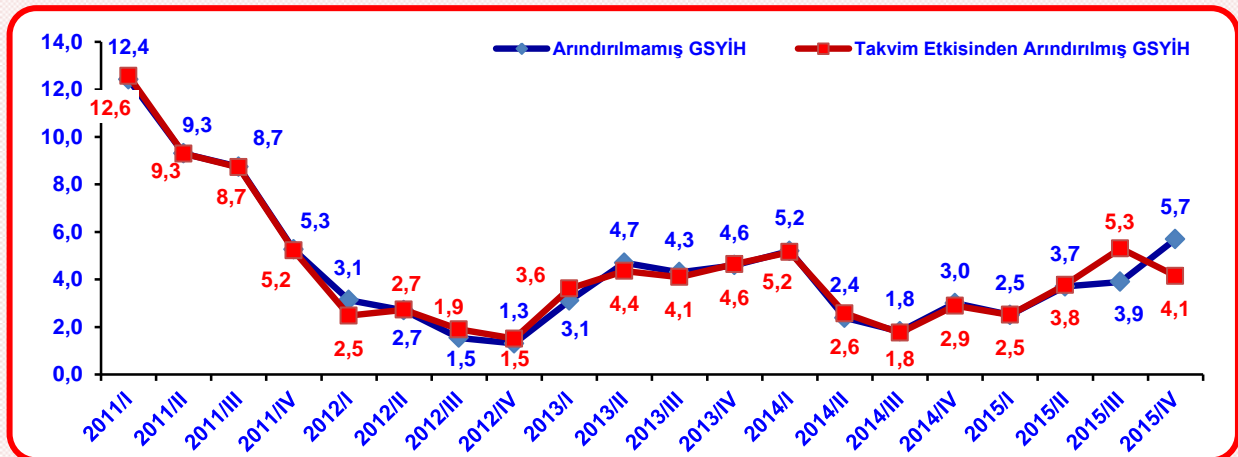
2015 yılında %3,0 ile özel tüketim harcamaları, %0,7 puan ile kamu tüketim harcamaları büyümeye katkı sağlamıştır.

2015 yılında yatırımlarda, siyasi belirsizliklere rağmen artış gözlenerek, büyümeye %0,9 puan katkı sağlamıştır.

Net ihracatın son çeyrekte büyüme katkısı %1,3 olarak kaydedilse de, 2015 yıl genelinde %0,3 ile sınırlı katkısı ithalatın ve ihracatın büyümeyi baskıladığını göstermektedir.

2015 yılında %2,8 puanla hizmetler sektörü, %1 puanla sanayi sektörü, %0,7 puanla tarım sektörü ve sınırlı oranda inşaat sektörü büyümeye katkı sağlamıştır.

2015 yılında gerek ülke içi gerekse dünyada yaşanan tüm olumsuzluklara rağmen Türkiye ekonomisinin %4'lük büyümesi 2016 yılı birinci çeyrekte de olumlu seyrin devam edeceğini işaret etmektedir.

ENFLASYON

%	TÜFE		Yİ-ÜFE		YD-ÜFE	
Mart	2015	2016	2015	2016	2015	2016
Yıllık	7,61	7,46	3,41	3,80	0,64	6,64
Yıllık Ort.	8,70	7,96	8,03	5,64	6,71	10,70
Aylık	1,19	-0,04	1,05	0,40	2,09	-0,73

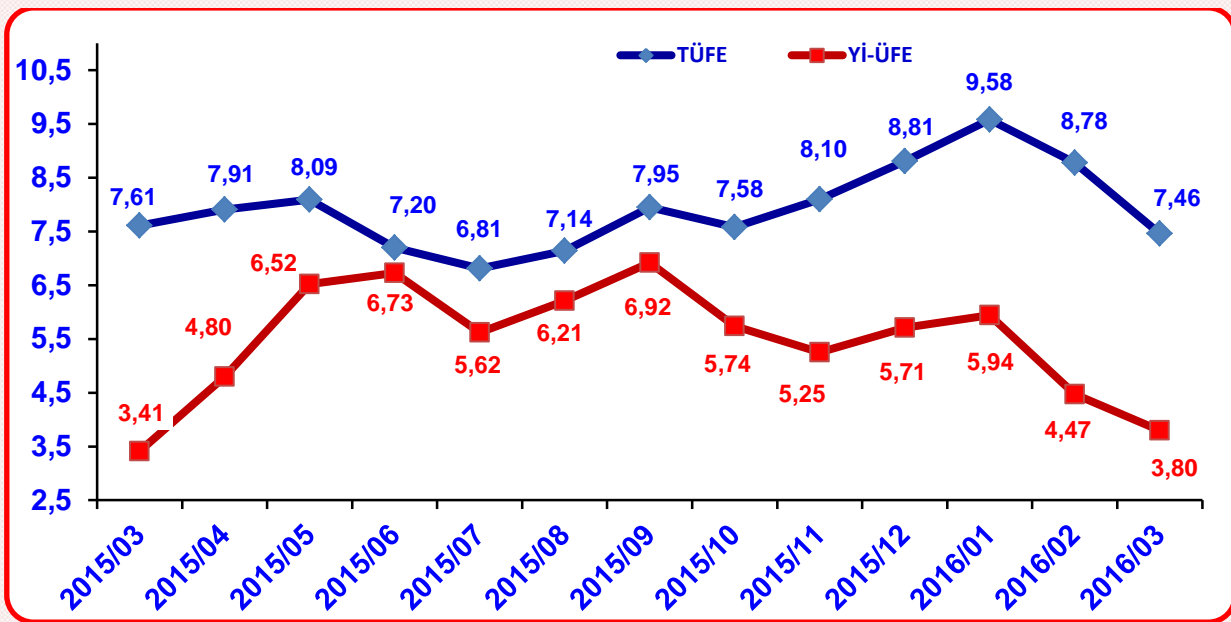
2016 yılı Mart ayı enflasyon oranı; yıllık TÜFE'de %7,46, Yİ-ÜFE'de %3,80 oranında gerçekleşmiştir. Bir önceki aya göre TÜFE'de %0,04 oranında düşüş ve Yİ-ÜFE'de ise %0,40 oranında artış yaşanmıştır.

Yıllık en yüksek artış TÜFE'de (%12,79) ile alkollü içecekler ve tütün grubunda gerçekleşmiştir. Ayrıca TÜFE'de bir önceki yılın aynı ayına göre; çeşitli mal ve hizmetler (%12,39), lokanta ve oteller (%12,26), ev eşyası (%11,09) ve eğlence ve kültür (%9,60) en çok artışın olduğu diğer gruplardır.

İstatistiki bölgelere göre yapılan ayırmda; İzmir'de TÜFE, bir önceki yılın aynı ayına göre %8,19 ve on iki aylık ortalamalara göre %8,69 oranında artış gerçekleşmiştir.

Yİ-ÜFE alt kalemleri bazında bir önceki aya göre; sanayinin dört sektöründen madencilik ve taşımacılık sektöründe %0,26 oranında ve elektrik ve gaz sektöründe %1,80 oranında düşüş yaşanırken, imalat sanayi sektöründe %0,63 oranında ve su sektöründe %0,06 oranında artış gerçekleşmiştir. Yıllık bazda imalat sanayideki artış, genel artışın da üstünde %5,03 olmuştur.

Yıllık Değişim Oranları (%)

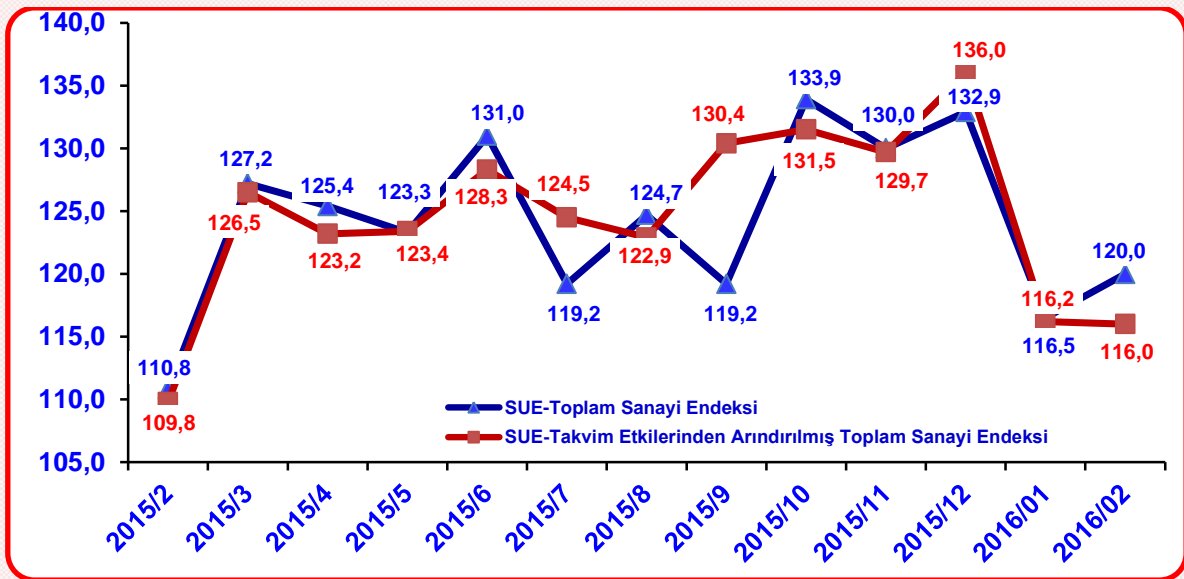
SANAYİ ÜRETİM ENDEKSİ

ŞUBAT 2016 (2010=100)	Arındırılmamış		Takvim Etkisinden Arındırılmış		Mevsim ve Takvim Etkisinden Arındırılmış	
	Endeks	Değişim (Yıllık)	Endeks	Değişim (Yıllık)	Endeks	Değişim (Aylık)
Toplam Sanayi	120,0	8,5	116,0	5,8	128,4	0,5
Madencilik ve Taşocakçılığı	103,5	9,6	100,9	7,7	115,2	5,5
İmalat Sanayi	121,5	9,2	117,1	6,2	130,1	0,6
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklim. Ürt. ve Dağıtım	118,0	3,8	116,2	2,6	123,8	-1,7

Arındırılmamış Sanayi Üretim Endeksi, bir önceki yılın aynı ayına göre 2016 yılı Şubat ayında %8,5 oranında artış göstermiştir.

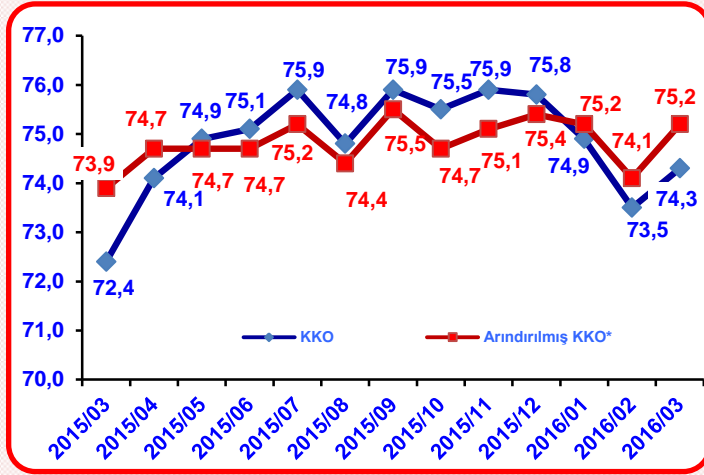
Takvim etkisinden arındırılmış Sanayi Üretim Endeksi yıllık bazda %5,8 oranında artarken; madencilik ve taşocakçılığı sektörü %7,7 oranında, imalat sanayi sektörü %6,2 oranında ve elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektörü de %2,6 oranında artmıştır.

Ana sanayi gruplarından 2016 yılı Şubat ayında mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış Sanayi Üretim Endeksi'nde, bir önceki aya göre en yüksek artış; %2,1 ile dayanıklı tüketim malı imalatında gerçekleşmiştir. İmalat sanayinin alt sektörlerine baktığımızda; aynı dönemde en fazla artış ise, %7,4 ile bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatında gerçekleşmiştir. Bu artışı, %5,8 ile metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı ve %5,6 ile elektrikli teçhizat imalatı izlemiştir. En yüksek azalış; %25,5 ile diğer ulaşım araçlarının imalatında gerçekleşmiştir. Bu azalışı, %11,2 ile kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı ve %3,5 ile temel eczacılık ürünlerinin ve eczacılığa ilişkin malzemelerin imalatı izlemiştir.

KAPASİTE KULLANIM ORANI

2016 yılı Mart ayında Kapasite Kullanımı %74,3 oranında gerçekleşerek 1 puanlık bir artışa geçmiştir.

Bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı %84,6, kağıt ve kağıt ürünlerinin imalatı %83,8, tütün ürünleri imalatı %83,0 ve Kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı %81,6 ile 2016 yılı Mart ayını en yüksek kapasite ile kapatan sektörlerdir.

HANEHALKI İŞGÜCÜ İSTATİSTİKLERİ

Mevsim etkilerinden arındırılmamış temel işgücü göstergeleri

OCAK 2015-2016	Toplam	
15 yaş ve daha yukarı yaştakiler	2015	2016
Nüfus (Bin kişi)	57.475	58.366
İşgücü (Bin kişi)	28.713	29.565
İstihdam (Bin kişi)	25.454	26.275
Tarım	4.842	4.812
Tarım dışı	20.612	21.463
İşsiz (Bin kişi)	3.259	3.290
İş gücüne dahil olmayanlar (Bin kişi)	28.761	28.802
İşgücüne katılma oranı (%)	50,0	50,7
İstihdam oranı (%)	44,3	45,0
İşsizlik oranı (%)	11,3	11,1
Tarım dışı işsizlik oranı (%)	13,4	13,0
15-64 yaş grubu		
İşgücüne katılma oranı (%)	54,6	55,4
İstihdam oranı (%)	48,3	49,2
İşsizlik oranı (%)	11,6	11,3
Tarım dışı işsizlik oranı (%)	13,4	13,0
Genç nüfusta (15-24 yaş) işsizlik oranı (%)	20,0	19,2

Türkiye genelinde 15 ve yukarı yaştakilerde 2016 yılı Ocak ayında işsizlik oranı geçen yılın aynı ayına göre %11,1 oranında gerçekleşmiştir. İşsizlik oranı; erkeklerde %10,3, kadınlarda %13,0 oranında kaydedilmiştir. Tarım dışı işsizlik oranı %13,0, işsiz sayısı 3 milyon 290 bin kişidir. Genç nüfusta işsizlik oranı %19,2 seviyesinde gerçekleşmiştir.

2016 yılı Ocak ayında istihdam edilenlerin %18,3'ü tarım, %20,2'si sanayi, %6,7'si inşaat ve %54,8'i hizmetler sektöründedir.

İSTİHDAMIN GELİŞİMİ (Bin kişi, 15+ yaş)

OCAK 2016	SANAYİ	TARIM	İNŞAAT	HİZMETLER	TOPLAM
Erkek	4.084	2.710	1.630	9.472	17.896
Kadın	1.265	2.133	67	4.094	7.559
Toplam	5.349	4.842	1.697	13.565	25.454

ÖDEMELER DENGESİ

(Milyon Dolar)	Şubat		12 Aylık Kümülatif 2016
	2015	2016	
CARİ İŞLEMLER HESABI	-3.309	-1.785	-30.511
SERMAYE HESABI	0	0	-4
FİNANS HESABI	798	1.093	-23.213
Doğrudan Yatırımlar (net)	-835	-140	-9.779
Portföy Yatırımlar (net)	195	-1.086	16.974
Diğer Yatırımlar (net)	2.537	1.673	-16.268
Rezerv Varlıklar (net)	-1.099	646	-14.140
Net Hata ve Noksan	4.107	2.878	7.302

Kaynak: TCMB

Cari işlemler açığı, 2016 yılı Şubat ayında %46,1 oranında azalarak 1,8 milyar Dolar ile piyasa beklentilerinin altında gerçekleşmiştir. İthalattaki düşüş ile ihracatın olumlu performans sergilemesi bu daralmanda etkili olmuştur. 12 aylık kümülatifte ise, 30,5 milyar Dolar ile neredeyse son 6 yılın en düşük seviyesine gerilemiştir. Net altın ticaretindeki pozitif yönlü seyir daralmanda etkili olmuştur.

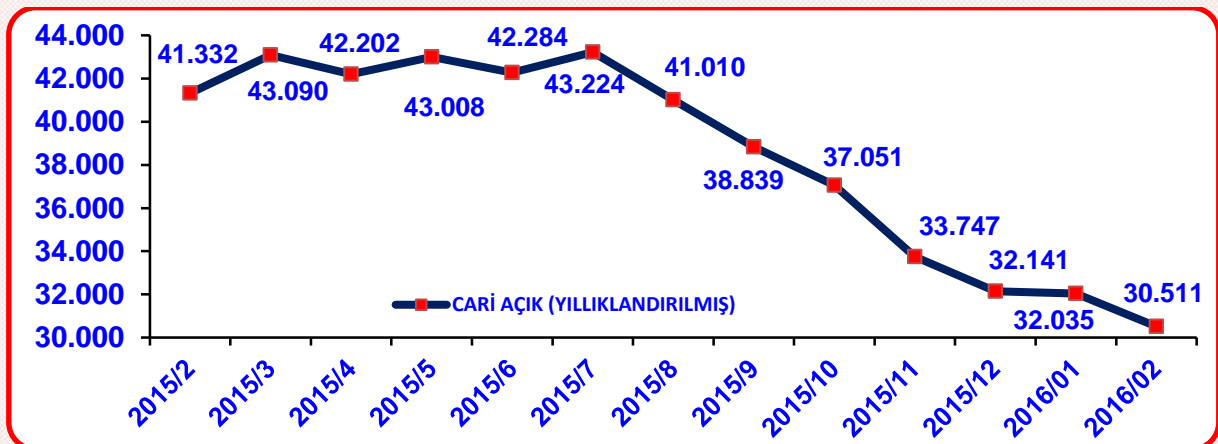
Artan jeopolitik riskler ile küresel piyasalarda ekonomik konjonktürün devam etmesinin etkisiyle, bavul ticaretinde ve net turizm gelirlerindeki daralma yılın ikinci ayında da devam etmektedir. 2016 yılı Ocak-Şubat döneminde ise, bavul ticaretinde %25,6 oranında ve net turizm gelirlerinde %20,1 oranında azalma görülmüştür.

Portföy yatırımlarında, Ocak ayında yaşanan sermaye çıkışının ardından Şubat ayında 1,1 milyar Dolar sermaye girişi kaydedilmiştir.

Net doğrudan yatırımlar 2016 yılı Ocak-Şubat döneminde geçen yılın aynı dönemine göre, %83,2 oranında daralarak 420 milyon Dolar, 2016 yılı Şubat ayında 140 milyon Dolar seviyesinde gerçekleşmiştir. 2016 yılı Şubat ayında yıllık bazda, diğer yatırımlar da 1,7 milyon Dolar sermaye çıkışı kaydedilmiştir.

2016 yılı Şubat ayında rezerv varlıklar 646 milyon Dolar olarak kaydedilmiştir. Cari açığın büyük bir kısmını finanse eden net hata noksan kaleminde ise, 2,9 milyar Dolar sermaye girişi yaşanmıştır.

Enerji fiyatlarındaki devam eden düşük seyrin cari açığı baskılamakta olmasına rağmen, bavul ticareti ve seyahat gelirlerinin azalışını sürdürmesi ile AB ekonomilerindeki konjüktürel durumlar cari açık üzerinde tehdit oluşturmaktadır.

GÜVEN ENDEKSLERİ

Aylar	Reel Kesim Güven Endeksi	Tüketici Güven Endeksi	Ekonomi Güven Endeksi
2015			
Şubat	103,4	68,1	93,8
Mart	103,5	64,4	84,1
Nisan	107,9	65,4	86,0
Mayıs	109,0	64,3	87,0
Haziran	104,9	66,4	83,5
Temmuz	105,4	64,7	86,5
Ağustos	103,7	62,4	86,5
Eylül	99,1	58,5	72,6
Ekim	100,5	62,8	82,6
Kasım	105,2	77,1	104,8
Aralık	102,2	73,6	100,8
2016			
Ocak	103,3	71,6	83,9
Şubat	104,5	66,6	71,5
Mart	106,0	67,0	78,3

*2004-2011 dönemi için modele dayalı yaklaşımla geriye çekme yöntemi uygulanmış olan yeni seri

Reel Kesim Güven Endeksi; 2016 yılı Mart ayında, 1,5 puan artarak, 106,0 seviyesinde gerçekleşerek yükseliş eğilimini sürdürmektedir.

Tüketici Güven Endeksi, son 3 aydır üst üste düşüşünün ardından 2016 yılı Mart ayında bir önceki aya göre %0,5 oranında azda olsa artış göstererek 67,0 seviyesine yükselmiştir.

Ekonomi Güven Endeksi 2016 yılı Mart ayında bir önceki aya göre %9,5 oranında artışla 78,3 seviyesinde gerçekleşerek son 3 ayın ardından tekrar yükseliş eğilimine girmiştir.

BÜTÇE GERÇEKLEŞMELERİ

Bütçe; 2015 yılı Ocak-Mart döneminde 5,4 milyar TL açık veren bütçe, 2016 yılı Ocak-Mart döneminde 46 milyon TL fazla vermiştir. Aynı dönemde bütçe gelirleri %16,4 oranında artarak 131,7 milyar TL, bütçe giderleri ise, %11 oranında artarak 131,7 milyar TL olarak kaydedilmiştir.

2016 yılı Ocak-Mart döneminde vergi gelirleri, bir önceki yılın aynı dönemine göre %12,7 oranında artarak 108,5 milyar TL seviyesine ulaşmıştır. Faiz hariç giderler %14,6 oranında artarak 115,2 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. 2015 yılı Ocak-Mart döneminde 12,7 milyar TL faiz dışı fazla verilmişken, bu yılın aynı döneminde 16,5 milyar TL faiz dışı fazla verilmiştir.

Milyon TL	OCAK-MART		Değişim Oranı (%)
	2015	2016	
Bütçe Giderleri	118.614	131.667	11,0
Faiz Hariç Giderler	100.523	115.201	14,6
Faiz Giderleri	18.091	16.466	-9,0
Bütçe Gelirleri	113.181	131.714	16,4
Vergi Gelirleri	96.286	108.543	12,7
Bütçe Dengesi	-5.433	46	100,9
Faiz Dışı Denge	12.658	16.512	30,4

DIŞ TİCARET

Milyon ABD \$		İhracat (FOB)		İthalat (CIF)		Ara (Hammadde) Malları İthalatı		Dış Ticaret Dengesi		İhracatın İthalatı
Aylar	Yıl	Değer	Değişim (%)	Değer	Değişim (%)	Değer	Değişim (%)	Değer	Değişim (%)	Karşılama Oranı (%)
Ocak-Şubat	2015	24.534		33.587		24.497		-9.052		73,0
	2016	21.966	-10,5	29.029	-13,6	20.216	-17,5	-7.063	-22,0	75,7
Şubat	2015	12.232		16.941		12.227		-4.709		72,2
	2016	12.406	1,4	15.571	-8,1	10.483	-14,3	-3.165	-32,8	79,7

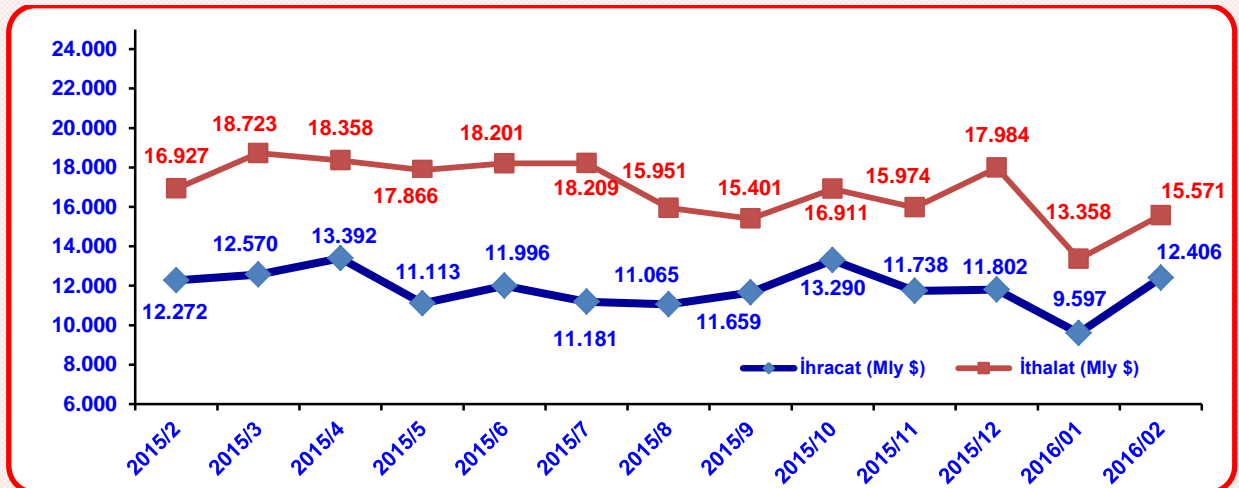
2016 yılı Şubat ayında ihracat, 2015 yılı Şubat ayına göre %1,4 artarak 12,4 milyar Dolar, ithalat da %8,1 oranında azalarak 15,5 milyar Dolar olarak gerçekleşmiştir. Aynı dönemde, dış ticaret açığı %32,8 azalarak 3,1 milyar Dolara gerilemiştir.

2015 yılı Şubat ayında %42,3 olan Avrupa Birliği'nin (AB) ihracattaki payı, 2016 yılı Şubat ayında %46,3 olmuş; 2016 yılı Şubat ayında, 2015 yılının aynı ayına göre, AB'ye yapılan ihracat %10,8 oranında artarak 5,7 milyar Dolar olarak gerçekleşmiştir.

2016 yılı Şubat ayında fasıllar düzeyinde en büyük ihracat kalemi, "kıymetli veya yarı kıymetli taşlar, kıymetli metaller, inciler, taklit mücevherci eşyası, metal parçalar (1.739 milyon \$) olurken; bu fasılı "motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler ve diğer kara taşıtları, bunların aksam, parça, aksesuarı" (1.651 milyon \$); "kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları" (985 milyon \$); "örme giyim eşyası ve aksesuarı" (716 milyon \$), ve "elektrikli makina ve cihazlar, ses kaydetme-verme, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları, aksam-parça-aksesuarı" (623 milyon \$) izlemiştir. "Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edilen ürünler, bitümenli maddeler, mineral mumlar" (2.022 milyon \$); "kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları" (2.016 milyon \$); "elektrikli makina ve cihazlar, ses kaydetme-verme, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları, aksam-parça-aksesuarı" (1.461 milyon \$); "motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler ve diğer kara taşıtları, bunların aksam, parça, aksesuarı" (1.352 milyon \$); ve "demir ve çelik" (1.024 milyon \$); ile en yüksek ithalat yapılan fasıllar olmuştur.

2016 yılı Şubat ayında İzmir'in ihracatı 2015 yılının aynı ayına göre, %2,6 oranında artarak 687 milyon Dolar, ithalatı da %1,9 oranında azalarak 696 milyon Dolar olarak gerçekleşmiştir.

2016 yılı Şubat ayında Ege Bölgesi'nin ihracatı 2015 yılının aynı ayına göre, %3,2 oranında artarak 1,17 milyar Dolar, ithalatı da %6,7 oranında azalarak 1,12 milyar Dolar olarak kaydedilmiştir.

TEMEL EKONOMİK GÖSTERGELER TABLOSU-TÜRKİYE

BÜYÜME	2010	2011	2012	2013	2014	2015
GSYH (Cari Fiyatlarla) (Milyon \$)	731.608	774.188	785.721	821.937	800.107	719.967
Büyüme Oranı (Sabit Fiyatlarla) (%)	9,2	8,8	2,2	4,2	2,9	4,0
İmalat Sanayi (Sabit Fiyatlarla) (%)	13,6	10	1,8	3,7	3,7	3,8
İŞGÜCÜ VE İSTİHDAM	2011	2012	2013	2014	2015	Oca.16
İstihdam Edilen Kişi Sayısı (Bin Kişi)	24.110	24.821	25.524	25.933	26.621	26.275
İstihdam Oranı (%)	43,1	43,6	44,0	45,5	46,0	45,0
İşsiz Sayısı (Bin Kişi)	2.615	2.518	2.747	2.853	3.057	3.290
İşsizlik Oranı (%)	9,8	9,2	9,7	9,9	10,3	11,3
Tarım Dışı İşsizlik Oranı (%)	12,4	11,5	12,0	12,0	12,4	13,0
ENFLASYON (%)	2011	2012	2013	2014	2015	Mar.16
Yİ-ÜFE (yıllık)	11,07	6,17	4,48	10,29	5,27	3,80
YD-ÜFE (yıllık)	14,65	3,49	6,57	13,12	7,74	6,64
TÜFE (yıllık)	6,45	8,94	7,49	8,85	7,67	7,46
DIŞ TİCARET (Milyon \$)	2011	2012	2013	2014	2015	Oca.-Şub. 16
İhracat	134.907	152.462	151.803	157.643	143.883	21.966
İthalat	240.842	236.545	251.661	242.184	207.199	29.029
Dış Ticaret Dengesi	-105.863	-84.083	-99.858	-84.540	-63.317	-7.063
Cari İşlemler Dengesi	-75.082	-48.497	-64.940	-45.846	-32.105	-4.123
TEŞVİKLİ YATIRIMLAR	2011	2012	2013	2014	2015	Oca.-Şub. 16
Teşvikli Yatırımlar (Milyon TL)	52.384	57.822	96.048	62.021	103.134	14.863
Teşvikli Yatırımlar (Belge Adedi)	4.213	4.234	4.906	4.055	4.584	1.037
KURULAN-KAPANAN ŞİRKETLER (Adet)	2011	2012	2013	2014	2015	Oca.-Şub. 16
Kurulan Şirket Sayıları	114.872	107.219	108.930	126.635	114.691	21.994
Kapanan Şirket Sayıları	56.121	47.978	37.273	39.051	32.762	7.767
ULUSLARARASI SERMAYELİ YATIRIMLAR	2011	2012	2013	2014	2015	Oca.16
Şirket Sayısı (Adet)	4.330	4.262	3.774	4.684	5.183	396
Yatırım Tutarı (Milyon \$)	14.145	10.126	9.310	8.315	11.494	386
DÖVİZ POZİSYON AÇIĞI (Milyar \$)	2011	2012	2013	2014	2015	Oca.16
Reel Kesimin Döviz Pozisyon Açığı	-122	-139	-174	-175	-178	-184
BORÇLANMA (Milyar \$)	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Dış Borç Stoku	292	304	339	389	402	398
Kamu	89	94	104	116	118	113
Özel	191	200	228	268	282	284
KREDİLER (Milyar \$)	2011	2012	2013	2014	2015	2016/II
Özel Sektörün Yurtdışından Sağladığı Kredi Borcu	126,8	139,6	155,9	167,4	216,5	218
SANAYİ ÜRETİM ENDEKSİ (Yıllık Ortalama % Değ.) Takv. Etk. Arındırılmış	2011	2012	2013	2014	2015	Şub.16
Toplam Sanayi	9,7	2,5	3,4	3,5	3,1	5,8
İmalat Sanayi	10,1	2,2	4,4	3,1	3,6	6,2
KAPASİTE KULLANIMI (%)	2011	2012	2013	2014	2015	Mar.16
Kapasite Kullanım Oranı	75,4	74,2	74,6	74,4	74,7	74,3
GÜVEN ENDEKSLERİ	2011	2012	2013	2014	2015	Mar.16
Reel Kesim Güven Endeksi	97,2	106,3	108,1	107,1	103,9	106,0
Tüketici Güven Endeksi	92	75,8	76	72,5	66,3	67,0
Ekonomi Güven Endeksi	-	104,2	107,9	94,1	88,6	78,3
SANAYİ CİRO ENDEKSİ	2011	2012	2013	2014	2015	Şub.16
Sanayi Ciro Endeksi (Arındırılmamış)	129,9	140,1	153,1	172,7	187,2	184,0
MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇESİ (Milyon TL)	2011	2012	2013	2014	2015	Oca.-Mar. 16
Bütçe Dengesi	-17.783	-28.791	-18.449	-22.666	-22.606	46
PROTESTOLU SENET	2011	2012	2013	2014	2015	Oca.-Mar. 16
Protesto Edilen Senet Sayısı (Bin Adet)	919	1.075	1.091	1.004	1.000	231
Protesto Edilen Senet Tutarı (Milyon TL)	4.902	6.949	7.494	8.221	10.081	2.497
KARŞILIKSIZ ÇEK	2011	2012	2013	2014	2015	Oca.-Mar. 16
Karşılıksız işlemi yapılan Çek Adedi (Bin Adet)	581	943	748	673	775	191
Karşılıksız işlemi yapıldıktan sonra ödenen Çek Adedi (Bin Adet)	298	400	289	216	188	25
BORSA VE DÖVİZ	2011	2012	2013	2014	2015	Nis.16
BIST 100 Endeksi	60.195	64.982	77.314	76.306	79.901	85.573
Euro/\$	1,39	1,29	1,33	1,33	1,11	1,14

TEMEL EKONOMİK GÖSTERGELER TABLOSU-İZMİR

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
NÜFUS-GÖÇ									
Nüfus (Bin)	3.451	3.525	3.606	3.624	3.662	4.061	4.113	4.168	-
Nüfusun TR Nüfusu İçindeki Payı (%)	4,8	4,9	4,9	4,8	4,8	5,3	5,3	5,3	-
Nüfus Artış Hızı (%)	15,0	18,9	20,6	4,1	10,1	13,8	12,7	13,4	-
TR Nüfus Artış Hızı (%)	13,1	14,5	15,9	13,5	12,0	13,7	13,3	13,4	-
Net Göç Hızı (%)	7,20	6,97	2,91	2,26	2,46	3,45	5,6	5,0	-
İSO 500 BÜYÜK İÇİNDEKİ ÜYE SAYISI	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	48	52	56	55	58	59	59	-	-
İŞGÜCÜ VE İSTİHDAM	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
İstihdam Edilen Kişi Sayısı (Bin Kişi)	1.171	1.170	1.303	1.410	1.424	1.514	1.504	1.483	-
Sanayi İstihdamının Payı (%)	31,5	28,0	30,4	30,7	31,6	31,8	31,7	32,0	-
Kadın İstihdamı (Bin Kişi)	314	346	397	422	432	490	466	470	-
Kadın İstihdamının Oranı (%)	26,8	29,6	30,5	29,9	30,3	32,4	31,0	28,3	-
İşsiz Sayısı (Bin Kişi)	156	227	231	243	247	276	243	262	-
İşsizlik Oranı (%)	11,8	16,2	15,1	14,7	14,8	15,4	13,9	15,0	-
Tarım Dışı İşsizlik Oranı (%)	12,4	17,2	16,4	16,2	15,9	17,0	15,0	16,1	-
ENFLASYON (%)	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016/3
TÜFE (yıllık)	5,84	8,91	7,25	10,15	6,03	7,94	8,54	9,83	1,71
DIŞ TİCARET (Milyon \$)	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016/2
İhracat	7.823	6.119	6.682	8.072	8.659	9.484	9.624	8.308	686
İthalat	8.313	6.268	8.419	10.621	10.577	10.367	9.950	8.846	695
Dış Ticaret Dengesi	-490	-149	-1.737	-2.550	-1.918	-883	-326	-538	-9
İhracatçı Firma Sayısı	3.917	3.694	3.920	4.107	4.269	4.438	4.226	4.529	2.579
İhracatın TR İhracatı İçindeki Payı (%)	5,9	6,0	5,9	6,0	5,7	6,1	6,1	5,8	5,5
KAPASİTE KULLANIMI (%)	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015/III	2015/IV
Kapasite Kullanım Oranı	57	51	62,25	70	63	60	55	62	63
PROTESTOLU SENETLER	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016/3
Protesto Edilen Senet Sayısı (Adet)	74.760	77.761	55.098	31.131	38.952	43.347	43.406	44.232	10.372
Protesto Edilen Senetlerin TR İçindeki Payı (%)	4,7	4,9	4,5	3,4	3,6	4,0	4,3	4,4	4,5
Protesto Edilen Senet Tutarı (Milyon TL)	391	459	319	245	367	463	510	571	167
TEŞVİKLİ YATIRIMLAR	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016/2
Belge Adedi	136	105	167	188	209	215	186	208	20
Yatırım (Milyon TL)	1.011	651	1.890	2.443	9.042	1.655	4.016	3.145	101
Teşvikli Sabit Yatırımların TR İçindeki Payı (%)	4,04	2,39	3,01	4,55	15,66	1,76	6,5	3,1	1,7
Bölgesel Yatırımların TR İçindeki Payı (%)	-	4,0	1,9	3,2	2,8	2,2	5,2	4,9	1,9
ENERJİ TÜKETİMİ	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016/2
Doğalgaz Tük. (Milyon stdm ³)	2.342	1.957	2.342	2.736	2.704	2.739	2.327	3.214	781
MALİ / FINANS	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016/3
Bütçe Gelir/Gider	4,17	3,59	3,99	4,05	4,34	4,36	4,20	4,28	4,0
Vergi Gelirlerinin TR İçindeki Payı (%)	10,54	10,20	10,77	10,86	11,77	11,14	10,54	11,1	10,4
Mevduatın Krediyeye Dönüşüm Oranı (%)	74,6	72,4	87,9	102,5	110,2	123,9	122,2	120,6*	-
Toplam Mevduatların TR İçindeki Oranı (%)	6,2	6,2	5,9	5,8	5,7	5,5	5,2	5,6*	-
Toplam Kredilerin TR İçindeki Oranı (%)	6,4	6,0	5,9	6,1	5,9	6,0	5,2	5,2*	-
KAMU YATIRIM TAHSİS PAYI (%)	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	2,12	1,80	1,35	1,67	1,59	2,29	2,62	2,63	-
KURULAN-KAPANAN ŞİRKETLER	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016/3
Kurulan Şirket Sayısı	3.094	2.710	3.253	3.277	2.112	2.928	3.414	4.027	1.233
Kurulan Şirketlerin TR İçindeki Payı (%)	6,4	6,3	6,5	6,1	5,7	6,0	5,9	6,0	6,1
Kapanan Şirket Sayısı	805	803	860	943	1.094	1.095	991	740	204
Kapanan Şirketlerin TR İçindeki Payı (%)	7,7	7,7	7,5	7,2	7,7	7,0	7,1	6,1	6,0
YABANCI SERMAYELİ FİRMALAR	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015/11	2016/1
Yabancı Sermayeli Firma Sayısı	1.256	1.391	1.540	1.682	1.800	1.944	2.100	2.229	2.255
Yabancı Serm. Firmaların TR İçindeki Payı (%)	6,0	5,9	6,0	5,7	5,5	5,3	5,1	4,8	4,7
MARKA-PATENT SAYISI	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016/2**
Marka Tescil Sayısı (Adet)	1.983	2.302	1.931	2.146	3.234	4.096	4.366	4.323	986
Marka Tescil Sayısının TR İçindeki Payı (%)	5,6	5,6	6,0	6,0	6,2	6,0	6,0	6,2	6,3
Patent Tescil Sayısı (Adet)	25	21	34	31	42	59	55	86	29
Patent Tescil Sayısının TR İçindeki Payı (%)	7,4	4,6	5,3	3,7	4,1	4,7	4,2	5,0	3,8
TURİZM	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016/3
Yabancı Turist Sayısı (Bin Adet)	1.034	1.057	1.156	1.370	1.368	1.407	1.294	1.201	72
Yabancı Turist Sayısının TR İçindeki Payı (%)	3,9	3,9	4,1	4,4	4,4	4,2	3,6	3,3	1,4
Kruvaziyer Seferi (Adet)	133	129	159	262	288	198	136	114	-
Kruvaziyer Yolcu Sayısı (Adet)	318.451	315.454	378.266	493.533	552.764	481.201	330.982	217.748	190
TARIMSAL ÜRETİM	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Bitkisel Üretim Değeri (Milyon TL)	2.769	2.675	3.375	3.648	4.100	3.652	5.024	-	-
Bitkisel Üretimin TR İçindeki Payı (%)	1,2	3,9	4,2	4,1	4,7	3,9	5,1	-	-
İŞ KAZALARI	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016/3
İş Kazasında Ölenenin TR İçindeki Payı (%)	6,0	4,6	5,4	7,5	5,6	6,0	2,6	5,1	3,1
MOTORLU KARA TAŞITLARI	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016/2
Motorlu Kara Taşıtlarının TR İçindeki Payı (%)	4,9	6,5	6,4	6,3	6,2	6,1	6,1	6,0	5,6

ÜLKE İNCELEMELERİ IV: GÜNEY AFRİKA CUMHURİYET

GÜNEY AFRİKA CUMHURİYETİ

Ekonomik Yapı

Afrika'nın GSYH'nın %25'i, toplam endüstriyel üretimin %40'ı ve toplam elektrik üretiminin %50'si Güney Afrika'da üretilmekte olup, Afrika'nın en gelişmiş ve en büyük ekonomisi olarak varlığını sürdürmektedir.

Dünyanın sanayileşmiş 26 ülkesinden birisi olan Güney Afrika'nın 2015 yılı nüfusu 54,5 milyon civarında olup, yaşam süresinin ortalama olarak 50,7 ile çok kısa olduğu görülmektedir. Son yıllarda nüfus artışını azaltmayı başarsa da, sınır ülkelerden yoğun şekilde göç almaktadır. Devlet yönetimi beyazlardan oluşan muhafazakâr kesim ile siyahlardan oluşan radikal kesimden oluşmaktadır. Son yıllarda ırk ayrımı nedeniyle yoksul kalmış olan siyahlar için Black Economic Empowerment programı yürütülmektedir. Ayrıca, nitelikli beyazlardan oluşan insanların göçe etmeleri nedeniyle ülkede nitelikli orta kademe çalışan ve yönetici sıkıntısı yaşanmaktadır.

Güney Afrika Cumhuriyeti 1994 yılında barışçıl yaklaşımlarla demokrasinin var olmaya başlamasıyla ekonomik anlamda gelişmeye başlamış ve dünya ekonomileri arasında en açık ekonomiye sahip ülke konumuna gelmiştir. Bu durum gelişmiş dünya ülkelerinin büyük ölçüde ilgi duymasıyla da yükselen ticari ortaklıklarıyla desteklenmiştir. Ülkede toplam 9 bölgesel hükümet bulunmaktadır. Nüfusun yoğunlukta olduğu Gauteng bölgesi büyümedeki %40'lık payı ile endüstri, ticaret ve madencilik sektörleri, Kwazulu-Natal bölgesindeki Durban şehri limanı odaklı yapısı ile turizm, tarım ve ağır sanayi sektörleri, sahip olduğu tutarlı ekonomik performansı ile Western Cape bölgesi tarım (özellikle şarap endüstrisi) ve turizm sektörleri ile ön plana çıkmaktadır.

Dünya ekonomileri arasında varlığını hissettirmeye başlayan ülke, pazar ekonomisine dayalı olan ekonominin devamlılığı ve kamu-özel sektör ortaklıklarına ağırlık verilmesini hedefleyen ekonomik alandaki orta vadeli planı ile dikkat çekmektedir. Bunun yanı sıra, ulaştırma ve enerji alanlarındaki kamu yatırımlarının etkisiyle özelleştirme biraz geri planda kalmıştır.

Ülkedeki devlet teşvikleri ile, yerel sanayi uluslararası rekabete hazırlamak, sabit sanayi yatırımlarını artırmak, istihdam yaratmak, siyah girişimciliği desteklemek, KOBİ'lerin yatırım maliyetlerini düşürmek hedeflenmektedir.

Ülkede halkın gelir düzeyindeki farklılıklardan dolayı tüketici profili zengin ve yoksul olmak üzere iki zıt noktada yoğunlaşmıştır. Tüketici eğilimleri bu bağlamda da değişkenlik göstermektedir. Ülke nüfusunun çoğunluğunun yoksulluk sınırında olması Birleşmiş Milletler tarafından Millenium Development Goals (MDG) kapsamında ele alınarak küresel platformlara taşınmıştır. Son yıllarda Güney Afrika'nın yoksullukla mücadele çabaları diğer Afrika ülkeleri içinde hem umut ve cesaret verici, hem de yol gösterici olmuştur.

Güney Afrika, Birleşmiş Milletler'in bin yıl kalkınma hedefleri kapsamında G8 ülkeleri başta olmak üzere küresel destekler ve sahip olduğu potansiyel ile son yıllarda dünya ekonomilerinin odağı olma yolunda ilerlemektedir.

Afrika kıtasına giriş kapısı olarak kabul edilen Güney Afrika en gelişmiş ve gelecek vadeden pazarlar arasında göze çarpmaktadır. Aynı zamanda Güney Afrika yükselen ekonomiler olarak adlandırılan, yoğun nüfusları ve yüksek gelişme potansiyelleri yönünden bir araya gelen BRICS ülkeleri arasına 2010 yılında dahil olmuş ve yükselen piyasa ekonomisi ile dünya ekonomisine de olumlu katkı sağlamaktadır.

Dünya'nın en iyi 20 borsasından biri olan JSE Menkul Kıymetler Borsası Afrika'nın en büyük ve en gelişmiş Menkul Kıymetler Borsası olarak piyasaların nabzını tutmaktadır.

En büyük ticari partneri %40 ile AB olup, en büyük yabancı yatırımlar AB kökenlidir.

Dünya'nın en ucuz 4. elektrik üreticisi ve aylık 40 dolara inen işçi ücretleriyle, ucuz elektrik ve ucuz işgücüne sahip olması yatırımcılar için avantaj oluşturmaktadır. Ayrıca, merkez ve cadde üzerinde mağaza kiralarının m²'si 7 Dolar, Ofis kiralarının m²'si 8 Dolar, Fabrika kiralarının m²'si 2,5 Dolardır. 2010 yılı Dünya Bankası verilerinde, Güney Afrika iş yapma kolaylığı açısından dünyadaki 183 ülke arasında 34.sırada yer almıştır.

44,8 milyonluk büyüme potansiyeline sahip olan Güney Afrika pazarı Afrika, Latin Amerika ve Hint Okyanusu pazarlarına yakınlığı ve buna bağlı deniz, kara, demir ve hava yolu ulaşım kolaylığı, 100% yabancı sermaye izni, karların serbestçe transferi, ucuz yatırım ortamı ve cazip yatırım teşvik imkânlarıyla şimdi ve gelecekte tüm dünya ülkelerinin yatırım merkezi olma yolunda emin adımlarla ilerlemektedir.

Türkiye- Güney Afrika İlişkileri

Güney Afrika ile olan ilişkilerimiz gelişme eğiliminde olsa da, istenilen seviyeye ulaşamamıştır. Bu nedenle, ticari ve ekonomik ilişkilere güncellemeler yapılarak yeni bir boyut kazandırmak oldukça faydalı olacaktır. Güney Afrika ülkemiz için stratejik öneme sahip bir ülkedir.

Yıllarca ekonomik ilişkilerin askıda kalması ve durağan bir seyir izlemesi, Güney Afrika'nın AB ülkeleriyle yapmış olduğu serbest ticaret anlaşmalarını ülkemizle yapmak konusuna sıcak bakmamasından kaynaklanmaktadır.

Bu durum öncelikle ihracatla pazarı tanımak isteyen yatırımcı firmalarımızın önüne engel olarak çıkmaktadır. Tüm bu engellere rağmen, son 5 yıllık ekonomi ve ticari ilişkilerimize baktığımızda, yatırım alanında kayda değer gelişmeler yaşanmıştır. Ülkede 100'ün üzerinde tekstil, kömür madeni, elektrikli ev aletleri, turizm, gıda, inşaat gibi sektörler de faaliyet gösteren tescilli Türk firması bulunmakta olup, yatırımların 600 milyon Dolar'a ulaştığı görülmektedir. Türkiye ile Güney Afrika arasındaki dış ticaret hacmi 2015 yılında 1,4 milyar Dolar olarak gerçekleşmiştir.

Güney Afrika ekonomisinde sanayi gücünün yanında sahip olduğu zengin doğal kaynaklarının yeri önemli olup, ülkemizle yapılan kömür ve altın ithalatı dış ticarete öncelikli kalemlerdir. Güney Afrika dünya manganez rezervlerinin %80'ine, kromun % 72'sine, platin grubu metallerinin %88'ine, altının %40'ına ve vanadyumun % 27'sine sahibi olup, bu minerallerin en büyük üreticisi konumundadır.

Güney Afrika'nın uyguladığı yüksek gümrük vergileri ve tarife engellerine takılan Türkiye ile dış ticaret ilişkilerinde kısa vadede yükselen bir trend oluşmasa da, Türk iş adamlarının yatırım girişimlerinde bulunmaları söz konusu olabilecektir.

Güney Afrika Cumhuriyeti-Türkiye Ortak İş Konseyi'nin iki ülkenin ilgili kurumlarının işbirliğiyle tekrar toplanarak iki ülke arasından ticari ve ekonomik ilişkileri kuvvetlendirecek yeni ilişki modelinin ortaya koyulması yönünde önemli bir adım atılması gerekmektedir.

GÜNEY AFRIKA CUMHURİYETİ ÜLKE PROFİLİ (2015)

Nüfus (Milyon Kişi)	54,5
Nüfus Artış Hızı (%)	1,6
GSYİH (Milyar Dolar)	335
GSYİH (%)	2,1
Kişi Başı GSYİH (Dolar)	6.003
Enflasyon Oranı (%)	5,2
İşsizlik Oranı (%)	25,3
İhracat (Milyar Dolar)	81,5
İhracatta İlk 5 Ülke	Çin, ABD, Almanya, Namibya, Botsvana
Temel İhracat Ürünleri	Platin, paladyum, rodyum, iridyum, osmiyum, rutenyum (ham, pudra vb.), Otomobil, steysin vagonlar, yarış arabaları, Altın (ham, yarı işlenmiş, pudra halinde)
İthalat (Milyar Dolar)	85,7
İthalatta İlk 5 Ülke	Çin, Almanya, ABD, Hindistan, Japonya
Temel İthalat Ürünleri	Ham petrol (petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar), Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar, Otomobil, steysin vagonlar, yarış arabaları
Cari Denge (Milyar Dolar)	-4,2
İmalat Sanayi (% GSYİH) -2014	13,3
Tarım (%GSYİH) - 2014	2,5
Hizmetler (%GSYİH) - 2014	68,0
Sanayi (% GSYİH) - 2014	29,5

Kaynak: IMF, Dünya Bankası

GÜNEY AFRIKA'NIN KÜRESEL DIŞ TİCARET PROFİLİ (2015)

İHRACAT ÜRÜNLERİ	(MİLYAR \$)	İTHALAT ÜRÜNLERİ	(MİLYAR \$)
Kıymetli taşlar, değerli madenler	14,6	Petrol	13,5
Motorlu araçlar	9,2	Makine ve aksamları	11,9
Yağ ve yağ ürünleri	8,6	Elektronik ekipmanlar	9,5
Petrol	8,0	Motorlu araçlar	7,2
Makine ve aksamları	5,8	Plastik	2,4
Demir ve çelik	5,5	Eczacılık ürünleri	2,2
Meyve ve sert kabuklu yemiş	2,9	Tıbbi ve ilgili teknik ekipmanları	2,2
Elektronik ekipmanlar	2,1	Diğer kimyasal maddeler	1,6
Alüminyum	1,6	Organik kimyasallar	1,4
Alkollü içkiler	1,3	Demir ve çelik	1,3

Kaynak: World top exports-imports (ilk 10 ürünü yansıtmaktadır.)

TÜRKİYE- GÜNEY AFRIKA TİCARET PROFİLİ (2015)

Fasıl adı	İhracat (Bin \$)	Fasıl adı	İthalat (Bin \$)
Rafine edilmiş petrol ürünleri	43.364	Maden kömürü	371.451
Motorlu kara taşıtları ve motorları	42.657	Demir-çelik dışındaki ana metal sanayi	169.333
Motorlu kara taşıtlarının motorlarıyla ilgili parça ve aksesuarları	32.255	Genel amaçlı makineler	117.192
Özel amaçlı makineler	31.522	Motorlu kara taşıtları ve motorları	47.027
Kauçuk ürünleri	26.587	Atık ve hurdalar	41.947

Kaynak: TÜİK